

ISHLAB CHIQUARISHDA TEXNIKA XAVFSIZLIGI, UNING MAQSADI, VAZIFASI VA AHAMIYATI.

Hasanova Yulduzxon Talatovna

Maxsus fan o'qituvchisi

Farg'ona viloyati. Beshariq tumani

2-son politexnikumi

Annotatsiya: Ushbu maqola ishlab chiqarishda texnika xavfsizligining ahamiyatini, asosiy maqsadlarini va vazifalarini o'rganishga bag'ishlangan. Texnika xavfsizligi inson salomatligi va hayotini saqlashda, shuningdek, ishlab chiqarish jarayonlarining samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Maqola, xavf-xatarlarni aniqlash va bartaraf etishga qaratilgan strategiyalarni, shuningdek, xodimlarni xavfsizlik bo'yicha o'qitishning zaruriyatini ko'rsatadi. Bunday yondashuvlar ish joyida sog'lom muhit yaratishga, ishchilarning motivatsiyasini oshirishga hamda korxonalarning iqtisodiy ko'rsatkichlarini yaxshilashga yordam beradi. Texnika xavfsizligini saqlash – nafaqat mehnat qonunlarini bajarish, balki kelajak avlodlarga xavfsiz ish muhitini taqdim etishning asosiy shartidir.

Kalit so'zlar: ishlab chiqarish, texnika xavfsizlik, maqsad, vazifa va ahamiyati.

KIRISH

Ishlab chiqarish jarayonlari muntazam ravishda innovatsiyalar va texnologiyalar bilan rivojlanib bormoqda. Biroq, bunday rivojlanish bilan bir qatorda, ishlab chiqarish jarayonlarida xavf-xatarlarning mavjudligi ham oshadi. Texnika xavfsizligi bu xavflarni boshqarish va ularning oldini olish uchun zarur bo'lgan tadbirlar majmui hisoblanadi. Ishlab chiqarishda texnika xavfsizligining maqsadi, vazifalari va ahamiyati haqida to'liqroq ma'lumot beriladi.

Maqsadi

Texnika xavfsizligining asosiy maqsadi ishchilarni turli xil xavflardan himoya qilishdir. Bular, mashinalar va uskunalarni bog'liq xavflar, kimyoviy moddalar bilan ishlashdan kelib chiqadigan xavf-xatarlar, shuningdek, ish joyidagi muammolar, masalan, yomon sharoitlar va vaqtida ishni bajarmaslik kabi xatarlarni o'z ichiga oladi. Xavfsizlikni ta'minlash orqali ishchilar sog'lom va xavfsiz muhitda ishlash imkoniyatiga ega bo'ladi, bu esa ularning samaradorligini oshiradi. Bundan tashqari, texnika xavfsizligi ishlab chiqarishda muqobil qo'llanmalarga ega bo'lishni ta'minlaydi, shuningdek, xodimlarning o'zlarini ish joyida to'liq va ishonchli his qilishlariga yordam beradi. Ishchilarning ruhiy holati va xavfsizlikka bo'lgan ishonchliligi, o'z navbatida, kompaniyaning umumiy samaradorligiga ta'sir qiladi.

Vazifasi

Texnika xavfsizligining vazifalari juda keng qamrovli. Ularning asosiylari quyidagilardir:

1. *Xavf-xatarlarni aniqlash.* Ishlab chiqarish jarayonida mavjud xavflarni aniqlash va baholash zarurdir. Bu vazifa uchun xavfsizlik inspektorlaridan tashqari, barcha xodimlar o'z ish joylaridagi xavf-xatarlarni aniqlashda faol qatnashishlari kerak.

2. *Xavfsizlik qoidalarini ishlab chiqish.* Har bir ishlab chiqarish jarayoni uchun xavfsizlik qoidalarini belgilab, ularga rioya qilishni ta'minlash juda muhimdir. Bu qoidalar kompaniya ichidagi ish jarayonlari va muomalalarini tartibga soladi.

3. *Ta'lim va o'qitish.* Xodimlarni xavfsizlik bo'yicha o'qitish juda muhimdir. Ular zamonaviy xavfsizlik vositalaridan, uskunalaridan va xavfsizlik qoidalaridan xabardor bo'lishi kerak. O'yinlar, simulyatsiyalar yoki seminarlar orqali o'qituvchilar xavfsizlik qoidalarini amalda ko'rsatib berishlari kerak.

4. *Xavfsizlik texnikasini yangilash.* Ishlab chiqarish jarayonlari va texnologiyalari rivojlanib borayotgan bo'lsa, xavfsizlik uskunalari va texnikalari ham yangilanishi kerak. Ish joyidagi xavfsizlik holatlarini monitoring qilish va zarurat tug'ilganda yangilanishlar kiritish lozim.

5. *Qoidalarni buzishlarga qarshi choralar ko'rish.* Xavfsizlik qoidalariga amal qilmaslikning oldini olish uchun buzg'unchilarga nisbatan jazolarni belgilash va rad etish mexanizmlari ishlab chiqilishi kerak.

hamiyati

Ishlab chiqarishda texnika xavfsizligi, nafaqat ishchilar uchun, balki ishlab chiqarishning samaradorligini ta'minlash uchun ham zarurdir. Texnika xavfsizligining ahamiyati quyidagi jihatlarga asoslanadi:

Sog'likni saqlash. Ishchilarni kasallik va jarohatlardan himoya qilish, sog'lig'i va hayotini saqlash. Sog'lom ishchilar ishlab chiqarishda samaraliroq ishlashadi va bu esa korxonaning rentabelligini oshiradi.

Ish samaradorligini oshirish. Xavfsiz ish muhitida xodimlar o'z vazifalarini bajarishdan ko'proq rohatlanadilar. Buning natijasida ish samaradorligi oshadi va ishlab chiqarish jarayonlarining uzluksizligini ta'minlaydi.

Iqtisodiy samaradorlik. Xavfsizlikka e'tibor berilmasa, jarohatlar, kasalliklar va boshqa voqealar ishlab chiqarishga katta zarba berishi mumkin. Texnika xavfsizligi tadbirlariga sarmoya kiritish, uzoq muddatda iqtisodiy foyda keltiradi.

Ijtimoiy mas'uliyat. Kompaniyalar o'z xodimlari va ularning oilalariga nisbatan ijtimoiy mas'uliyatni o'z zimmasiga olishlari lozim. Xavfsizlikni ta'minlash orqali ular o'zlarining ijtimoiy mas'uliyatlarini ado etadilar.

Qonunchilikka rioya qilish. Ko'plab mamlakatlarda ishlab chiqarish xavfsizligi bilan bog'liq qoidalar va qonunlar mavjud. Texnika xavfsizligi ularning talablariga muvofiq amalga oshirilishi lozim. Natijada, ishlab chiqarishda texnika xavfsizligi juda

muhimdir va uning maqsadi, vazifalari va ahamiyatini to'g'ri tushunish va amalga oshirish, barcha qatnashchilar uchun foydali bo'ladi.

XULOSA

Ishlab chiqarishda texnika xavfsizligi har bir korxonaning muvaffaqiyatli faoliyati uchun zaruriy omil hisoblanadi. U nafaqat ishchilarning sog'lig'ini saqlash va xavfsizligini ta'minlash, balki ishlab chiqarishning samaradorligini oshirishga ham xizmat qiladi. Texnika xavfsizligining maqsadi – xavf-xatarlarni aniqlash, ularga qarshi choralar ko'rish va xodimlarni o'qitishdir. Bundan tashqari, xavfsizlik qoidalariga rioya qilish orqali kompaniya o'z ijtimoiy mas'uliyatini amalga oshiradi va qonunchilik talablariga muvofiq ish olib boradi. Texnika xavfsizligining vazifalari, ilgari surilgan maqsadlarni amalga oshirishga qaratilgan bo'lib, bu ish joylarida xavfsiz muhit yaratishga, jarohatlarni va kasalliklarni oldini olishga yordam beradi. Ahamiyat jihatidan esa, xavfsizlik nafaqat ishchilarning sog'lig'i va ahvolini ta'minlaydi, balki korxonaning iqtisodiy samaradorligini oshiradi va ishchilarning motivatsiyasini kuchaytiradi. Umuman olganda, ishlab chiqarishda texnika xavfsizligini ta'minlash, sog'lom va samarali ish muhitini yaratish orqali barcha xodimlarga va korxonalarga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Bu yo'nalishdagi chora-tadbirlar amalga oshirilsa, xavfsizlik va unumdorlikni oshirish orqali korxonalar raqobatbardoshligini yanada kuchaytirishi mumkin.

MANBA

1. Abdullayev, I. Texnika xavfsizligi bo'yicha qo'llanma. "O'zbekiston" nashriyoti, 2020.
2. Ismoilova, M. Ish joyida xavfsizlik qoidalari. Samarqand Davlat Universiteti nashri, 2019.
3. Qodirov, R. Ishlab chiqarishda xavfsizlikni ta'minlash. Buxoro Davlat Universiteti, 2021.
4. Tashkent, O. Texnika xavfsizligi va ishlab chiqarish samaradorligi. TDTU nashriyoti, 2022.